

# Spis treści

|                 |   |
|-----------------|---|
| Przedmowa ..... | 9 |
|-----------------|---|

## ROZDZIAŁ I

|                                                                                    |           |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Batalia o Nowy Świat, czyli europejskie korzenie Stanów Zjednoczonych .....</b> | <b>17</b> |
| 1. Odkrywczy i zdobywcy .....                                                      | 17        |
| 2. Pierwsze próby kolonizacji .....                                                | 19        |
| 3. Osadnictwo „na prawie brytyjskim”, czyli jak powstało trzynaście kolonii .....  | 21        |
| 4. Fenomen amerykańskiego przyciągania .....                                       | 26        |
| 5. Trudności w relacjach między koloniami a metropolią .....                       | 28        |
| 6. Zmagania mocarstw europejskich w Ameryce Północnej .....                        | 31        |
| 7. Przyczyny rewolucji i powstanie Stanów Zjednoczonych .....                      | 35        |

## ROZDZIAŁ II

|                                                                                                                         |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Budowanie relacji międzykontynentalnych. Od Deklaracji Niepodległości do końca wojny secesyjnej. 1776–1865 .....</b> | <b>40</b> |
| 1. Wojna z macierzą .....                                                                                               | 40        |
| 2. Ugruntowanie amerykańskiej samodzielności. Stany Zjednoczone a Europa w okresie rewolucji francuskiej .....          | 44        |
| 3. Napoleon a sprawa amerykańska – wokół zakupu Luizjany .....                                                          | 49        |
| 4. Druga wojna Stanów Zjednoczonych z Wielką Brytanią .....                                                             | 53        |
| 5. Sprawa Florydy i doktryna Monroe .....                                                                               | 56        |
| 6. Stosunki amerykańsko-brytyjskie po 1825 r. – kwestie ekonomiczne i spory terytorialne .....                          | 59        |
| 7. Stosunki USA z Francją i Hiszpanią przed wybuchem wojny domowej .....                                                | 62        |
| 8. Wątek europejski w wojnie secesyjnej .....                                                                           | 64        |
| 9. Gospodarczy wymiar rywalizacji .....                                                                                 | 69        |

## ROZDZIAŁ III

### Stany Zjednoczone i Europa w dobie kolonializmu i formowania się

|                                                                                   |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----|
| gospodarki światowej. 1865–1914 .....                                             | 76 |
| 1. Pokłosie wojny domowej .....                                                   | 76 |
| 2. „Gorące wyspy” Karaibów .....                                                  | 80 |
| 3. Rywalizacja amerykańsko-europejska na Pacyfiku .....                           | 85 |
| 4. „Otwieranie drzwi” Chin .....                                                  | 86 |
| 5. Testowanie skuteczności doktryny Monroe .....                                  | 88 |
| 6. Nadzorcy Ameryki Łacińskiej .....                                              | 90 |
| 7. Stany Zjednoczone w roli mediatora .....                                       | 93 |
| 8. Powiązania kontynentalne w czasie kształtowania się gospodarki światowej ..... | 96 |

## ROZDZIAŁ IV

### Przełamywanie amerykańskiego izolacjonizmu. I wojna światowa i jej skutki.

|                                                       |     |
|-------------------------------------------------------|-----|
| 1914–1920 .....                                       | 101 |
| 1. Strzeżenie neutralności .....                      | 101 |
| 2. Bić się czy nie bić? .....                         | 106 |
| 3. Półtora roku wojny .....                           | 111 |
| 4. Zwycięstwo izolacjonizmu – klęska wilsonizmu ..... | 115 |
| 5. Dezintegracja gospodarki światowej .....           | 122 |

## ROZDZIAŁ V

### Ostrożne zaangażowanie. Stosunki amerykańsko-europejskie

|                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| w międzywojniu. 1920–1939 .....                                                      | 124 |
| 1. Bezpieczeństwo i rozbrojenie .....                                                | 124 |
| 2. Reparacje i długi wojenne .....                                                   | 130 |
| 3. Stany Zjednoczone a idea integracji europejskiej .....                            | 138 |
| 4. Początek prezydentury Franklina D. Roosevelta – zawiedzione nadzieje Europy ..... | 140 |
| 5. Stany Zjednoczone wobec faszyzmu i nazizmu .....                                  | 142 |
| 6. Preludium światowego konfliktu .....                                              | 147 |
| 7. Podział stref wpływów na Dalekim Wschodzie .....                                  | 152 |
| 8. Kraje Europy Środkowowschodniej w polityce Waszyngtonu .....                      | 154 |
| 9. Protekcjonizm i nieufność w stosunkach ekonomicznych .....                        | 157 |

## ROZDZIAŁ VI

### Relacje amerykańsko-europejskie w ogniu II wojny światowej.

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1939–1945 .....                                                                | 162 |
| 1. Droga Stanów Zjednoczonych do udziału w II wojnie światowej .....           | 162 |
| 2. Towarzysze broni. Współpraca militarna i jej polityczny wymiar .....        | 169 |
| 3. Stany Zjednoczone wobec spraw europejskich na konferencjach wojennych ..... | 175 |
| 4. Gospodarcza machina wojenna .....                                           | 183 |
| 5. Wkład USA i Europy w tworzenie międzynarodowego systemu walutowego .....    | 187 |

## ROZDZIAŁ VII

### Kształtowanie się systemu dwubiegunowego i szczytowy okres zimnej wojny.

|                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wymiar transatlantycki. 1945–1956 .....                                    | 189 |
| 1. Konferencja poczdamska. Na drodze ku zimnej wojnie .....                | 189 |
| 2. Kwestia niemiecka po konferencji w Poczdamie. Powstanie RFN i NRD ..... | 195 |

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3. Promotor europejskiej jedności .....                                        | 199 |
| 4. Współpraca militarna i utworzenie NATO .....                                | 203 |
| 5. Problem remilitaryzacji Niemiec. Tworzenie zachodniego systemu obrony ..... | 205 |
| 6. Kwestia uzbrojenia państw NATO w broń nuklearną .....                       | 208 |
| 7. Europa Środkowowschodnia – <i>casus belli</i> ? .....                       | 210 |
| 8. Stany Zjednoczone a europejskie posiadłości kolonialne .....                | 213 |
| 9. Powojenna odbudowa gospodarcza .....                                        | 218 |

## ROZDZIAŁ VIII

### Dylematy zależności – europejskie próby emancypacji we wspólnocie

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| atlantyckiej. 1956–1968 .....                                             | 223 |
| 1. Stany Zjednoczone a proces integracji europejskiej .....               | 223 |
| 2. Drugi kryzys berliński .....                                           | 226 |
| 3. Broń nuklearna dla Europy .....                                        | 229 |
| 4. Pierwszy rozłam w NATO .....                                           | 233 |
| 5. Europa wobec wojny wietnamskiej .....                                  | 237 |
| 6. Konflikt na Bliskim Wschodzie – rozbieżności wśród sojuszników .....   | 240 |
| 7. Europa Środkowowschodnia w amerykańskiej strategii zimnowojennej ..... | 242 |
| 8. „Złoty okres” w gospodarce Zachodu .....                               | 245 |

## ROZDZIAŁ IX

### Stany Zjednoczone i Europa w dobie *détente*. 1968–1980 .....

|                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Polityka amerykańska wobec Europy na początku kadencji<br>Richarda Nixona ..... | 252 |
| 2. Stany Zjednoczone a „polityka wschodnia” Willy Brandta .....                    | 255 |
| 3. Rok 1973 „rokiem Europy”. Kryzys na Bliskim Wschodzie .....                     | 257 |
| 4. Wewnętrzne problemy europejskich członków NATO .....                            | 263 |
| 5. Trilateralizm – sposób na Europę Jimmy’ego Cartera .....                        | 266 |
| 6. Rozbieżności w polityce obronnej i uzbrojenia .....                             | 267 |
| 7. Polityka wobec krajów trzeciego świata .....                                    | 270 |
| 8. Stosunek USA do krajów Europy Środkowowschodniej. Znaczenie KBWE .....          | 275 |
| 9. Rywalizacja ekonomiczna – pod znakiem światowych kryzysów .....                 | 281 |

## ROZDZIAŁ X

### Od reaktywacji zimnej wojny do porażki „imperium zła”. 1980–1989 .....

|                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Założenia polityki zagranicznej administracji Ronalda Reagana .....       | 287 |
| 2. USA i Europa wobec Ameryki Łacińskiej .....                               | 289 |
| 3. Zaangażowanie USA i Europy na Bliskim i Dalekim Wschodzie .....           | 291 |
| 4. Europa wobec mocarstwowego wyścigu zbrojeń .....                          | 294 |
| 5. Europa Środkowowschodnia w antykomunistycznej „krucjacie” Reagana .....   | 300 |
| 6. Ewolucja stosunków ekonomicznych w dobie reaganomiki i thatcheryzmu ..... | 305 |

## ROZDZIAŁ XI

### Przewartościowanie stosunków transatlantyckich w dobie rozkładu

### systemu komunistycznego i amerykańskiej hegemonii. 1989–2000 .....

|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Annus Mirabilis. USA wobec przemian w Europie Środkowowschodniej<br>w 1989 roku ..... | 314 |
| 2. Zjednoczenie Niemiec .....                                                            | 319 |
| 3. Europa wobec wojny w Zatoce Perskiej .....                                            | 324 |

|                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4. Debata o roli Stanów Zjednoczonych w rozwiązywaniu konfliktów na świecie .....      | 326 |
| 5. NATO w nowej sytuacji geopolitycznej .....                                          | 329 |
| 6. NATO w obliczu rozszerzenia .....                                                   | 332 |
| 7. Amerykanie i Europejczycy w „kotle bałkańskim” – „lekcja bośniacka” .....           | 338 |
| 8. Amerykanie i Europejczycy w „kotle bałkańskim” – „lekcja kosowska” .....            | 343 |
| 9. Procesy integracyjne po zimnej wojnie .....                                         | 348 |
| 10. Dylematy w relacjach transatlantycznych w czasie prezydentury Billa Clintona ..... | 352 |
| 11. Stan stosunków ekonomicznych w ostatniej dekadzie XX w. ....                       | 354 |

## ROZDZIAŁ XII

### Erupcja transatlantycznych rozbieżności. Europa a amerykański unilateralizm

|                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| w latach 2000–2004 .....                                                                                              | 362 |
| 1. Pola konfliktów przed 11 września 2001 r. ....                                                                     | 362 |
| 2. Reakcje Europy na ataki terrorystyczne 11 września na Nowy Jork<br>i Waszyngton oraz na wojnę w Afganistanie ..... | 367 |
| 3. Europa wobec planów amerykańskiej interwencji w Iraku .....                                                        | 371 |
| 4. „Stara” i „nowa” Europa, czyli strategia budowy koalicji .....                                                     | 375 |
| 5. Wojna w Iraku i plany stabilizacji .....                                                                           | 380 |
| 6. Europejskie wizyty G. W. Busha w 2003 r. Próby przełamania kryzysu .....                                           | 383 |
| 7. Wyzwania dla NATO w dobie największego rozszerzenia Sojuszu .....                                                  | 387 |
| 8. USA wobec rozszerzenia UE. Próby normalizacji stosunków w końcu<br>pierwszej kadencji G. W. Busha .....            | 389 |
| 9. W cieniu konfliktu w Iraku. USA i Europa w strategicznych regionach świata .....                                   | 392 |
| 10. Transatlantyczne powiązania i bariery ekonomiczne u progu trzeciego milenium .....                                | 396 |

|                   |     |
|-------------------|-----|
| Zakończenie ..... | 402 |
|-------------------|-----|

|                      |     |
|----------------------|-----|
| Bibliografia .....   | 408 |
| Wykaz wykresów ..... | 432 |
| Wykaz tabel .....    | 433 |
| Indeks nazwisk ..... | 434 |